

FINANCIEEL JAARVERSLAG

2019

STICHTING

FRANS HALS MUSEUM

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

RSM

RSM Netherlands

datum: 5 mei 2020

Inhoudsopgave:

pagina:

Bestuursverslag	3
Besluit Raad van Toezicht	14
Jaarrekening	15
Balans	16
Exploitatierekening	18
Kasstroomoverzicht	19
Grondslagen van financiële verslaglegging	20
Toelichting op de balans	23
Toelichting op de exploitatierekening	30
Overzichten	35
Besteding middelen BankGiroLoterij	36
Specificatie onderhoudskosten	37
Wet Normering Topinkomens	38
Overige gegevens	39
Controleverklaring	40

BESTUURSVERSLAG

Inleiding

De directie en de Raad van Toezicht van de Stichting Frans Hals Museum bieden u hierbij het financieel jaarverslag over 2019 aan. De stichting is op 28 mei 2008 door de gemeente Haarlem opgericht. Formeel zijn de activiteiten per 1 januari 2009 gestart. Op 27 maart 2018 is de naam van de stichting via een statutenwijziging aangepast in Stichting Frans Hals Museum.

Doel

De Stichting Frans Hals Museum heeft ten doel het registreren, bewaren, conserveren, verrijken, documenteren, publiceren, onderzoeken, presenteren en vervreemden van kunstwerken op het gebied van beeldende kunst. De stichting is statutair gevestigd aan het Groot Heiligland 62 te Haarlem.

Samenstelling Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht had per 31 december 2019 de volgende samenstelling:

Dhr. W.F.Th. Corpeleijn (voorzitter)

Dhr. H. Driessen

Dhr. B. A. Gieben

Mw. M.M. Kok

Dhr. V. Manuth

Dhr. W. Reehoorn

Mw. T.S.M. van Schie

Bestuurder

A.I.A. Demeester (directeur)

Verslagjaar

Algemeen

Het boekjaar 2019 is in financieel opzicht een zeer bijzonder jaar te noemen. Op 15 januari 2019 diende het Frans Hals Museum voor het eerst in zijn tienjarig bestaan een niet-sluitende begroting bij de gemeente in. De begroting 2019 liet een tekort van € -271.324,- zien. De niet-sluitende begroting werd niet door de Raad van Toezicht goedgekeurd.

Het tekort komt voort uit de jarenlange directe en indirecte (door niet of niet geheel toegepaste indexering) bezuinigingen. Daarbij is de jaarlijkse indexering niet toereikend voor de stijging van de loonkosten (via de gemeentelijke CAO). Hierdoor liep het tekort jaarlijks op met tientallen duizenden euro's. De exploitatiesubsidie en de huursubsidie zijn niet toereikend om de vaste exploitatielasten en alle huisvestingskosten van het museum te kunnen dekken. Al enkele jaren voert de museumdirectie intensieve gesprekken met de gemeente om (weer) tot een duurzame exploitatie te komen. Deze gesprekken resulteerden in 2019 tot het geven van een gezamenlijke opdracht aan BMC om een uitvoerig onderzoek naar de exploitatie van het Frans Hals Museum uit te voeren. Doel van het onderzoek is om te kunnen vaststellen in hoeverre de hoogte van de subsidie en de prestaties die daarvoor geleverd worden met elkaar in balans zijn en welke maatregelen nodig zijn om te komen tot

een duurzame museumexploitatie. Eind juli 2019 werden de resultaten aan de directie en wethouder gepresenteerd. Later in het jaar werd het adviesrapport breder gedeeld met onder andere het College, de gemeenteraad en alle medewerkers van het Frans Hals Museum. Het gehele rapport is op de website van het Frans Hals Museum te raadplegen.

In zijn rapport, concludeerde BMC het volgende: '...al deze stappen tezamen hebben geleid tot de conclusie dat de hoogte van de subsidie en de daarvoor geleverde prestaties niet met elkaar in balans zijn. De redenen daarvoor zijn divers; de (met name onvermijdelijke personeels- en kantoor-) kosten van het museum hebben in de afgelopen jaren, sinds 2015, geen gelijke tred gehouden met de daarvoor geleverde subsidie, de huidige gehanteerde CAO van het museum biedt onvoldoende flexibiliteit en de museumgebouwen leveren complicaties op voor de museale functie zeker op het gebied van behoud en beheer. Met name dat laatste punt heeft de exploitatie verder onder druk gezet; het museum is zelf gaan investeren in de gebouwen waarvan de gemeente eigenaar is. Afschrijvingen op deze investeringen drukken structureel op de begroting. Vrij besteedbaar eigen vermogen is vrijwel geheel afwezig. Uit de benchmark blijkt dat het museum in verhouding met andere soortgelijke musea relatief weinig gemeentelijke subsidie ontvangt. De structurele subsidie die de gemeente bijdraagt voor exploitatie, uitgedrukt per bezoek, ligt rond de helft lager dan het gemiddelde. De mogelijkheden voor het verwerven van meer eigen inkomsten vergen eerst investering, daarnaast blijven de opbrengsten onzeker. Mogelijkheden voor reële kostenbesparingen die significant verschil maken zien wij niet...' (BMC, *Naar een duurzame exploitatie van het Frans Hals Museum*, 23 juli 2019).

BMC adviseert onder andere een structurele verhoging van de gemeentelijke exploitatiesubsidie om tot een duurzame exploitatie van het Frans Hals Museum te komen. Zij stellen daarbij dat het exacte bedrag 'afhankelijk is van concrete, transparante en realistische plannen van de zijde van het museum, waarin tevens nieuwe afspraken zijn verwerkt over de ontwikkeling van het eigen vermogen en de verantwoordelijkheid van het vastgoed' (BMC, *Naar een duurzame exploitatie van het Frans Hals Museum*, 23 juli 2019).

De intensieve gesprekken met de wethouder en betrokken ambtenaren, alsmede het onafhankelijke exploitatieonderzoek van BMC hebben eind januari 2020 geleid tot een goedkeuring van de gemeenteraad voor een eenmalige subsidiebijdrage van € 350.000,- ter voorkoming van een exploitatietekort en een bijdrage van € 50.000,- voor de overgang naar de museum CAO. Ook heeft de raad ingestemd met het nader uitwerken van exploitatiescenario's voor het museum, zodat medio juni 2020 tot een duurzame oplossing voor de precaire financiële situatie van het museum kan worden gekomen.

Ondanks de niet-sluitende begroting heeft het Frans Hals Museum de eigen activiteiten tot een zeer goede uitvoering weten te brengen. Voor de inhoudelijke prestaties verwijzen we graag naar het jaarverslag. Op het vlak van eigen inkomsten en bezoekersaantallen heeft het museum (wederom) erg goed gepresteerd en zet het hiermee zijn grote ondernemerschap voort. Er werden ruim 128.153 bezoekers ontvangen en de gerealiseerde eigen inkomsten overstegen de begroting. Deze stijging van de eigen inkomsten werd hoofdzakelijk veroorzaakt door de blockbuster *Frans Hals en de Modernen*, welke in 2019 nog twee maanden doorliep, en een hogere uitkering van de Stichting Museumkaart en geoormerkte

lotenuitkering van de BankGiro Loterij. In de begroting 2020 is nu wel rekening gehouden met een nabetaling van de Stichting Museumkaart.

Corona Risicoparagraaf

Ware 2019 voor het Frans Hals Museum financieel bijzonder te noemen, 2020 blijkt in rap tempo voor alle musea, de gehele culturele sector en de samenleving in het algemeen een buitengewoon jaar te worden. Ten tijde van het ter perse gaan van dit jaarverslag is het museum sinds medio maart gesloten, in verband met door de regering afgekondigde maatregelen vanwege het Corona-virus.

Dit heeft een enorme impact op de organisatie, de bedrijfsvoering en de financiën van het museum. Omdat op moment van schrijven nog onduidelijk is hoe lang deze maatregelen van kracht zullen blijven, is het nog niet mogelijk de impact precies te beschrijven. Maar dat de consequenties gigantisch zijn, zoveel is wel duidelijk.

Een eerste becijfering leert dat er een additioneel tekort ten gevolge van de Corona-crisis ontstaat op de begroting dat zeker kan oplopen tot € 665.943 met als aantekening dat bij deze voorzichtige raming er van wordt uitgegaan dat het museum de deuren per 1 juni weer opent. De na-ijlende effecten van Covid-19 op het aantal bezoekers (zowel internationaal als landelijk), scholenbezoek en rondleidingen zullen ook na heropening nog maanden voelbaar blijven en daarmee ook de inkomsten bepalen. Ook moet het hele tentoonstellingsprogramma worden heroverwogen, moeten exposities worden uitgesteld of wellicht afgeblazen en zal ook de impact op de planning voor de komende jaren voelbaar zijn. Ten tijde van het opstellen van dit bestuursverslag is het Frans Hals Museum, in nauwe afstemming met de grote collega culturele instellingen van Haarlem, druk in overleg met de gemeente en wethouder van Cultuur Marie-Therese Meijs, over benodigde maatregelen om de continuïteit van deze instellingen te waarborgen. Suggesties die daarvoor zowel vanuit het Ministerie van OCW, de Nederlandse Museumvereniging en de Haarlemse instellingen gedaan worden is onder andere kwijtschelding van huurlasten, met behoud van huursubsidies. Ook maakt het museum optimaal gebruik van de door de overheid geïnitieerde noodmaatregelen, zoals de NOW-regeling. Het effect van de tegemoetkoming werkgeverslasten is reeds in de becijfering meegenomen.

Continuïteit bedrijfsvoering

Het structurele begrotingstekort, alsmede de extra impact van Covid-19 op het huidige begrotingsjaar brengt de continuïteit van het museum acuut in gevaar. Wanneer we niet met de gemeente Haarlem tot een oplossing komen voor het dekken van deze tekorten wordt de situatie van het museum zeer nijpend. We zijn met de gemeente in voortdurend overleg en zetten alles op alles om besluitvorming over steunmaatregelen en tekortfinanciering te bevorderen.

Governance Code Cultuur

Binnen de Stichting wordt de *Governance Code Cultuur* nageleefd en de principes integraal toegepast. De *Governance Code Cultuur* 2019 bestaat uit 8 principes en helpt culturele organisaties om de governance goed in te richten. Sinds 2019 dient een culturele organisatie een drietal zaken aan te geven:

1. Hoe de *Governance Code Cultuur* zich verhoudt tot de aard en het profiel van de instelling;
2. Hoe de instelling invulling geeft aan deze Code;
3. Welke stappen de instelling de komende jaren zal zetten en welke resultaten de instelling hiermee in 2024 bereikt wil hebben.

Aard en profiel van de instelling

Het Frans Hals Museum is een stichting met een culturele en maatschappelijke doelstelling en zonder winstoogmerk. Eventuele exploitatieoverschotten worden toegevoegd aan het eigen vermogen van het museum. Het museum stelt zichzelf het registreren, bewaren, conserveren, verrijken, documenteren, publiceren, onderzoeken, presenteren en vervreemden van kunstwerken op het gebied van beeldende kunst ten doel en dit is vastgelegd in zijn statuten. Het bestuur van de stichting vindt plaats aan de hand van het Raad van Toezicht-model, waarbij het bestuurlijke proces in handen is van de directeur en de Raad van Toezicht een toezichthoudende rol heeft. Voor het toezicht op de financiën heeft de Raad van Toezicht een Auditcommissie ingesteld. De externe controle van de jaarrekening geschiedt door een externe accountant, die zowel aan het bestuur als aan de Raad van Toezicht rapporteert.

De statuten van de stichting zijn leidend voor de uitvoering van het bestuur en zijn daar waar nodig aangevuld middels drie reglementen: een directiereglement, een raad van toezicht reglement en een auditcommissiereglement. In de reglementen wordt aandacht besteed aan transparantie, integer handelen, verdeling van verantwoordelijkheid, onderlinge rolverdeling (bestuur versus toezicht) en voorkoming van belangenstrengeling.

De statuten en de reglementen zijn in 2019 geactualiseerd op de nieuwe *Governance Code Cultuur*. Zowel de rechtsvorm als het besturingsmodel en de formele bestuurlijke documenten sluiten daarmee goed aan bij de *Governance Code Cultuur*. We zien hierin geen knelpunten of tegenstrijdigheden.

Hoe de instelling invulling geeft aan de Governance Code Cultuur

De principes van de *Governance Code Cultuur* 2019 zijn formeel geïntegreerd in onze bestuurlijke en beleidsdocumenten. Tijdens de Raad van Toezicht vergaderingen wordt de governance ten minste eenmaal per jaar geëvalueerd en besproken. Binnen het managementteam wordt dit gedaan tijdens de behandeling van de risicobeheersing, waar de governance ook onderdeel van uitmaakt. Deze gesprekken zijn een vast onderdeel in onze museumjaarcyclus.

De Raad van Toezicht en de Auditcommissie vergaderen (minimaal) viermaal per jaar, hetgeen schriftelijk wordt vastgelegd. Eenmaal per jaar bespreekt de Raad van Toezicht het eigen functioneren en het functioneren van het bestuur. De Raad van Toezicht heeft een

rooster van aftreden opgesteld rekening houdend met het gegeven dat niet te veel leden tegelijk aftreden.

Om een onafhankelijke en zelfstandige positie van de stichting te kunnen waarborgen, mogen in de Raad van Toezicht geen personen zitting hebben die een bestuurlijke binding hebben met de gemeente Haarlem. Verder neemt een lid van de Raad van Toezicht geen deel aan discussies waarin sprake is van een tegenstrijdig belang. Eenmaal per jaar heeft de voorzitter van de Raad van Toezicht (of een ander Raad van Toezicht lid namens de voorzitter) een gesprek met de Personeelsvertegenwoordiging van het museum. De Raad van Toezicht benoemt de externe accountant. In 2018 is de huidige accountant herbenoemd na een zorgvuldig selectieproces. De eindverantwoordelijke partner van de accountant is per 2018 gewijzigd.

De Raad van Toezicht bestaat per 31 december 2019 uit zeven leden, die de volgende expertises vertegenwoordigen:

- managementervaring op directieniveau
- financiële en fiscale deskundigheid
- kennis van marketing, fondsenwerving en sponsoring
- ervaring in politiek en openbaar bestuur
- deskundigheid op artistiek en kunsthistorisch terrein
- riskmanagement.

In 2017 zijn deze expertises herijkt en geactualiseerd. De man/vrouwverhouding in de Raad van Toezicht is evenredig en de leden van de Raad van Toezicht ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding.

De beloning van het bestuur wordt jaarlijks door de accountant getoetst aan de Wet Normering Topinkomens. De algemeen directeur is statutair enig bestuurder. Toch heeft de directie bepaald dat vanaf 2018 ook de beloning van de adjunct-directeur aan de WNT wordt getoetst, omdat zij medeverantwoordelijk is voor de dagelijkse leiding. De nevenfuncties van de algemeen directeur moeten vooraf aan de Raad van Toezicht worden voorgelegd en worden tijdens een Raad van Toezicht goedgekeurd. De nevenfuncties van de adjunct-directeur worden vooraf door de directeur goedgekeurd en ter informatie aan de Raad van Toezicht gecommuniceerd.

De directie draagt zorg voor een goede naleving van de wet- en regelgeving, zowel op artistiek, erfgoedkundig als zakelijk en op personeel gebied. Het museum heeft dit uitgewerkt in zijn meerjarige beleidsplan en in aanvullende beleidsdocumenten zoals een collectieplan, een personeelshandboek en een risicoparagraaf. Het museum wordt bijgestaan door een externe bedrijfsarts en vertrouwenspersoon. De Code Culturele Diversiteit en de Fair Practice Code worden binnen de organisatie toegepast.

Welke stappen de instelling de komende jaren gaat zetten en welke resultaten de instelling in 2024 bereikt wil hebben

Met het aanpassen van de formele documenten van het museum, heeft het Frans Hals Museum een stevige stap in een volledige toepassing van de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur 2019 gedaan. Grote veranderingen in de implementatie van de Code zijn niet van toepassing. In de praktijk volgt het museum de Code al naar behoren. Zaak blijft om de Code in de dagelijkse praktijk goed levend te houden. Het managementteam

mag in de reguliere vergaderingen meer aandacht aan governance besteden. De directie zal hiertoe zorgdragen door dit ten minste viermaal per jaar in de museumjaarcyclus te laten terugkomen.

Een concreet punt ter verbetering is de diversiteit van de Raad van Toezicht en medewerkers van het Frans Hals Museum. Op dit moment zijn beide geen goede afspiegeling van de maatschappij. Bij vrijkomen van vacatures binnen de Raad van Toezicht en museumorganisatie, zal hier meer aandacht aan worden besteed. Het doel is in 2024 hier een concrete verbetering in te laten zien met ten minste één Raad van Toezicht lid met een niet-Westerse achtergrond.

Bezoekcijfers

Het Frans Hals Museum is in 2019 door 128.153 personen bezocht (tegen een begroot aantal bezoekers van 120.000). Tijdens *Frans Hals en de Modernen* hebben zich kassaproblemen voorgedaan. De handscanner om bezoekers met een online ticket een fast lane aan te kunnen bieden, werkte niet altijd goed. Hierdoor zijn niet alle tickets goed gescand en geregistreerd. Het museum heeft in overleg met de Raad van Toezicht en de accountant, de totale bezoekersaantallen van *Frans Hals en de Modernen* (over 2018 en 2019 samen) vastgesteld op 85.000. Deze correctie heeft geen invloed op de jaarrekening 2019.

Sinds 2018 kan de bezoeker met één toegangsbewijs beide locaties bezoeken. Dat geeft een ander beeld van de bezoekcijfers omdat een bezoek aan beide locaties niet langer als twee bezoeken wordt geregistreerd. Gemiddeld gaat 23% van de bezoekers naar beide locaties van het museum. Omgerekend komt dit neer op 164.831 bezoeken aan een van de twee locaties. In 2018 waren dit 165.572 bezoeken en in 2017 150.802.

Realisatie begroting

Op basis van de gemeentelijke regelgeving wordt een eerste begroting voor 1 augustus van het voorafgaande jaar opgesteld. In december wordt nog een aangepaste begroting vastgesteld waarin zoveel mogelijk de dan bekende activiteiten en hun financiering worden meegenomen. Bepaalde zaken (bijvoorbeeld de aankoop van schilderijen) en de samenhangende financiering worden vaak pas in het jaar zelf vastgesteld en gerealiseerd. In de jaarrekening zijn deze ontwikkelingen ook in de begroting verwerkt, waarmee een duidelijk beeld ontstaat van de realisatie van de begroting ten opzichte van de jaarrekening. Vanwege de beperkte solvabiliteit van de stichting en de niet-sluitende exploitatiebegroting is de planning- en control cyclus in 2019 scherp toegepast. Uitgangspunt voor het financiële beleid van de stichting is dat activiteiten pas kunnen plaatsvinden als de financiering rond is.

Het Frans Hals Museum realiseerde in 2019 meer eigen inkomsten (€ 2.535.618 realisatie vs. € 2.268.500, + 12%), met name de directe opbrengsten (entreegelden) namen toe. De totale reguliere baten inclusief subsidies zijn toegenomen met € 294.211, (+ 6%).

Gedurende 2019 hebben extra uitgaven plaatsgevonden ten opzichte van de oorspronkelijke exploitatiebegroting. De tentoonstellingskosten over 2019 vallen hoger dan begroot, een kostenoverschrijding van € 178.545. Daarnaast zijn de fors hogere kosten van het restauratieatelier specifiek gefinancierd met gelden van derden. De totale reguliere lasten zijn toegenomen met € 300.794, (+ 5%).

Tentoonstellingen

Het tentoonstellingsprogramma in 2019 was van zeer hoge kwaliteit, divers en uitnodigend. In 2019 liep de grootschalige tentoonstelling *Frans Hals en de Modernen* door uit 2018. In het voorjaar werd de succesvolle, jaarlijks terugkerende tentoonstelling *Museum in Bloei* in zowel Hof als Hal georganiseerd. Deze tentoonstelling trekt ieder jaar extra binnen- en buitenlandse toeristen. De transhistorische tentoonstelling *Ruis! – Frans Hals, Anders in Hal* werd wegens succes een aantal maanden verlengd met een aantal nieuw toegevoegde werken. De zomertentoonstelling *Hollandse Virtuozes. Van Isaac Israels tot Ger Lataster* in Hal werd enorm goed bezocht en gewaardeerd door het publiek. In het najaar werd het hedendaagse tweeluik van Lubaina Himid en Marianna Simnett getoond. Vanwege beperkte financiële mogelijkheden, werd er dit najaar, zoals gebruikelijk is, geen oude kunsttentoonstelling geprogrammeerd.

Jaarrekening 2019

Het jaar 2019 wordt afgesloten met een nog te verdelen negatief saldo uit gewone bedrijfsvoering van € 277.909,- (2018: € 189.184 negatief). De Algemene reserve kent per ultimo 2019 een dotatie van € 45.462 en komt uit op € 56.845 positief (2018: € 11.383 positief).

Social Return on Investment (SROI)

De gemeente Haarlem vindt het belangrijk om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te activeren naar werk en hun opleidingskansen te vergroten. In de subsidievoorwaarden stelt de gemeente Haarlem dat 5% van het aandeel in het voor loon bestemde deel van de subsidie wordt ingezet om werklozen en uitkeringsgerechtigden aan het werk te zetten of leerwerkplekken of stageplaatsen aan te bieden. Onze stichting is zich bewust van haar sociale functie en vult deze al vanaf 2009 in door gedurende het gehele jaar stageplekken en ook werkervaringsplekken aan te bieden. Wij zijn hierbij ook officieel erkend als leer/werkbedrijf. In 2019 hebben wij de volgende inspanningen geleverd:

Inzet paswerk	€	21.300
Nieuw personeel (met WW-uitkering)	€	29.700
Via uitzendbureau / Jongeren	€	23.500
Via uitzendbureau / 50 plus	€	237.500
Directe uitgaven stages en werkervaringsvrijwilligers	€	6.000
Kosten begeleiding stages	€	18.000
	€	<u>336.000</u>

In 2019 is aan de eis van de gemeente voldaan.

Bezoldiging Raad van Toezicht

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen voor hun werkzaamheden geen vergoeding.

Weerstandsvermogen

Het eigen vermogen van een stichting heeft meerdere functies, onder andere als weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen dient als buffer ingeval van ernstige calamiteiten, die de (financiële) continuïteit van de stichting bedreigen. De omvang van het (gewenste) weerstandsvermogen dient zodanig te zijn dat een organisatie over voldoende financiële middelen beschikt om haar bedrijfsvoering (veelal in afgeslankte vorm) te continueren gedurende een bepaalde herstelperiode. Gedurende de herstelperiode krijgt een organisatie de tijd om zich te heroriënteren op haar activiteiten en binnen deze modus voldoende (alternatieve) inkomsten te genereren om de (financiële) continuïteit te waarborgen.

De huidige omvang van het eigen vermogen is ontoereikend om van een gezond weerstandsvermogen te kunnen spreken. Het opbouwen van een groter weerstandsvermogen is dan ook een van de grote prioriteiten in de komende jaren en onderdeel van gesprek met de gemeente Haarlem. Overigens vallen bijdragen van derden voor specifieke doeleinden (bv. een schenking) niet onder het begrip weerstandsvermogen en zijn deze verantwoord als bestemmingsfondsen.

In zijn rapport adviseert BMC om in 10 jaar een vrij besteedbaar eigen vermogen van een minimale omvang van 15% van het totaal aan lasten uit gewone bedrijfsvoering op te bouwen. Zij berekenden een jaarlijkse toevoeging van ten minste € 90.000 over een periode van 10 jaar, gefinancierd uit een structureel verhoogde exploitatiesubsidie.

Risicoparagraaf

Het nemen van risico's is inherent aan de bedrijfsvoering van een organisatie, dat geldt ook voor een museum. Het Frans Hals Museum heeft bovendien te maken met een veranderende omgeving en dient hierop te anticiperen.

Onze doelstelling is het streven naar een duurzame en maatschappelijk verantwoorde bedrijfsvoering en daarbinnen een bewuste afweging te maken tussen onze doelstellingen en de risico's die we bereid zijn te nemen.

Het museum heeft een risicomatrix opgesteld waarin de belangrijkste risico's zijn benoemd. Naast de kans op en de impact van betreffende risico's is aangegeven welke beheersmaatregelen zijn genomen om te voorkomen dat deze risico's zich voordoen dan wel als ze zich toch voordoen welke maatregelen genomen worden om de gevolgen en schade zo veel mogelijk te beperken en te beheersen. Deze risicomatrix wordt periodiek geactualiseerd door de directie en minimaal eenmaal per jaar besproken met de Raad van Toezicht en de Auditcommissie.

De uitgangspunten van ons risicomanagementbeleid zijn als volgt:

- De directie en het managementteam zijn verantwoordelijk voor het risicomanagement en dragen zorg voor (actueel) beleid, beheersprocessen en interne controles binnen dit verband. De gehele organisatie is verantwoordelijk voor een correcte uitvoering van dit beleid;
- Protocollen en interne maatregelen worden en zijn ingericht om de kans op fouten, het nemen van verkeerde beslissingen en de impact van onvoorziene omstandigheden te reduceren;

- Het risicomanagement is geïntegreerd in het lijnmanagement;
- De directie is eindverantwoordelijk voor het bepalen wat maximaal acceptabel is wat betreft het te nemen risico (de zogenoemde risicoacceptatie). De Raad van Toezicht en de Auditcommissie houden in algemene zin toezicht op het risicomanagement. Daarnaast kan een aantal besluiten pas worden uitgevoerd na goedkeuring van de Raad van Toezicht. Dit is vastgelegd in het RvT- en directiereglement.

Vanwege de precaire financiële situatie van het Frans Hals Museum zijn in juni 2019 de kans en impact van een aantal financiële en organisatorische risico's gekwalificeerd van Gemiddeld naar Hoog en zijn de bijbehorende voorzorgsmaatregelen aangescherpt.

Toekomstverwachtingen

Voor het boekjaar 2020 heeft het Frans Hals Museum opnieuw een niet-sluitende begroting bij de gemeente Haarlem ingediend. Het tekort is hierbij verder opgelopen tot – € 370.304. Het toegenomen tekort wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door toegenomen personele lasten vanwege de cao-stijging, de noodzakelijke extra inhuur op beveiliging en overige inzet derden, alsmede verhoogde afschrijvingskosten door strikt noodzakelijke investeringen in de installaties en ICT-voorzieningen. De indexering op de exploitatiesubsidie loopt daarbij niet gelijk op met de toegenomen lasten. De niet-sluitende begroting 2020 is niet door de Raad van Toezicht goedgekeurd. De eenmalige extra subsidie van de Gemeente € 350.000 is bestemd om het exploitatietekort 2019 aan te vullen en is op basis van de besluitvorming en op verzoek van de gemeente opgenomen in de begroting 2020 bij de bijzondere baten, net als de eenmalige subsidie om de CAO-omzetting te financieren.

Het Frans Hals Museum zal ook in 2020 de gesprekken met de gemeente Haarlem over een duurzame exploitatie van het museum voortzetten. De gesprekken over een duurzame exploitatie zullen, gezien de recente ontwikkelingen van de Corona-crisis in een nieuwe realiteit worden gevoerd. Het structurele begrotingstekort neemt door Corona in 2020 toe. Het is nu nog moeilijk in te schatten wat de effecten van deze crisis op de inkomsten op de korte en middellange termijn precies zullen zijn. De nijpende financiële situatie van 2020 brengt de continuïteit van het museum acuut in gevaar. Wij blijven daarom in voortdurend overleg met de gemeente op zoek naar oplossingen, zowel voor de korte als voor de lange termijn. Vanwege de niet-sluitende exploitatiebegroting 2020 past het museum ook in 2020 de planning- en control cyclus scherp toe. Uitgangspunt voor het financiële beleid van de stichting is dat activiteiten pas kunnen plaatsvinden als de financiering rond is.

Begroting 2020

BATEN

Directe opbrengsten	1.290.000
Bijdrage activiteiten	1.003.000
Indirecte opbrengsten	<u>177.000</u>
Totale opbrengsten	2.470.000
Subsidie gemeente Haarlem	
Exploitatiebijdrage	2.534.309
Bijdrage huur en onderhoud	<u>633.009</u>
	3.167.318
<i>Totale baten</i>	<i>5.637.318</i>

LASTEN

Salarislasten en inhuur	3.255.062
Afschrijvingen	259.574
Huisvestingskosten	956.986
Aankopen	87.500
Collectiefunctie	280.000
Communicatie en educatie	264.000
Tentoonstellingen en bijzondere activiteiten	634.500
Algemene kosten	270.000
<i>Totale lasten</i>	<i>6.007.622</i>
<i>Exploitatieresultaat</i>	<i>-370.304</i>
<i>Buitengewone baten</i>	
Eenmalige subsidie gemeente Haarlem	350.000
Eenmalige subsidie gemeente Haarlem (CAO)	<u>50.000</u>
	400.000
Resultaat na buitengewone baten en lasten	<u>29.696</u>
Voorlopige 1 ^e becijfering effect Corona-virus	-665.943
Resultaat incl. voorlopig effect Corona-virus	-636.247

Overige onderwerpen

Personeelszaken

Eind 2019 kende het museum een formatie van 29,4 fte, verdeeld over 43 medewerkers. Daarnaast wordt gebruikgemaakt van de inzet van medewerkers via Paswerk, Uitzendbureau Ervaren Jaren, Tentoo en Hôtes Culture. Er wordt een ruimhartig stagebeleid gevoerd, zodat studenten tijdens hun studie reeds werkervaring op kunnen doen.

Beleggingsbeleid

De Stichting hanteert een risicomijdend beleggingsbeleid. In dit kader zijn de beschikbare liquiditeiten over een tweetal banken verspreid. De niet direct noodzakelijke liquide middelen worden voor een korte periode vastgelegd en zijn veelal direct of vrijwel direct beschikbaar. Met de huidige rentestand worden met een risicomijdend beleid geen hoge opbrengsten gerealiseerd.

Aldus vastgesteld d.d. 15 mei 2020

Bestuurder Stichting Frans Hals Museum

A.I.A. Demeester

Besluit Raad van Toezicht

Gelet op artikel 10, lid 2 van de statuten heeft de Raad van Toezicht van de Stichting Frans Hals Museum het bestuursverslag en bijbehorende jaarrekening over 2019 beoordeeld en kennisgenomen van het verslag van de accountant. De Raad van Toezicht heeft in haar vergadering van 15 mei 2020 besloten om de genoemde stukken vast te stellen.

Aldus vastgesteld d.d. 15 mei 2020

W.F.Th. Corpeleijn, voorzitter

W. Reehoorn

T.S.M. van Schie

B.A. Gieben

M.M. Kok

H. Driessen

V. Manuth

Jaarrekening 2019

Balans per 31 december 2019
(in euro's; na verwerking resultaat)

	31 december 2019	31 december 2018
Vaste activa		
1 Immateriële vaste activa		
Website	45.736	60.984
	<u>45.736</u>	<u>60.984</u>
2 Materiële vaste activa		
Machines, apparatuur en installaties	465.854	491.729
Verbouwingen	258.463	418.788
	<u>724.317</u>	<u>910.517</u>
Totaal vaste activa	770.053	971.501
Vlottende activa		
3 Voorraden		
Voorraad catalogi en museumkaarten	45.997	112.675
	<u>45.997</u>	<u>112.675</u>
Vorderingen		
4 Vorderingen	447.459	1.137.058
5 Belastingen en premies	61.124	81.690
6 Overlopende activa	106.286	121.164
	<u>614.869</u>	<u>1.339.912</u>
Liquide middelen		
7 Totaal liquide middelen	3.013.260	2.324.624
	<u>3.013.260</u>	<u>2.324.624</u>
Totaal activa	4.444.179	4.748.712

Balans per 31 december 2019
(in euro's; na verwerking resultaat)

	31 december 2019	31 december 2018
Eigen Vermogen		
8 Algemene reserve	56.845	11.383
9 Bestemmingsfonds expertisecentrum	243.127	243.127
10 Bestemmingsfonds Beminnaers	67.300	189.941
	<u>367.272</u>	<u>444.451</u>
Aankoopfondsen		
11 Fonds heer en mevrouw de Man	607.187	607.187
12 Aankoop- en restauratiefonds	12.188	12.188
13 Fonds erven J.G. Boegschoten	416.625	416.625
	<u>1.036.000</u>	<u>1.036.000</u>
Voorzieningen		
14 Voorziening jubilea	26.270	28.709
15 Voorziening voormalig personeel	150.613	-
	<u>176.883</u>	<u>28.709</u>
Langlopende schulden		
16 Overige schulden	-	303.813
	<u>-</u>	<u>303.813</u>
Kortlopende schulden		
17 Schulden aan leveranciers	468.557	666.303
18 Belastingen en premies	184.740	205.895
19 Vooruitontvangen subsidie	1.879.470	1.871.193
20 Overige schulden	128.871	95.349
21 Overlopende passiva	202.386	96.999
	<u>2.864.024</u>	<u>2.935.739</u>
Totaal passiva	<u><u>4.444.179</u></u>	<u><u>4.748.712</u></u>

Exploitatierkening 2019

	2019	2019 Begroting	jaarrekening 2018
BATEN			
22 Directe opbrengsten	1.289.823	1.025.000	1.714.686
23 Bijdrage tentoonstellingen	428.776	697.000	547.485
24 Bijdrage aankopen	85.000	87.500	41.000
25 Overige bijdragen activiteiten	633.219	344.000	447.363
26 Indirecte opbrengsten	98.798	115.000	89.262
Totale opbrengsten	2.535.616	2.268.500	2.839.796
27 Subsidie gemeente Haarlem			
Exploitatiebijdrage	2.496.973	2.484.617	2.430.243
Bijdrage Cultureeljaar	14.737	-	25.264
Bijdrage huur en onderhoud	619.059	619.059	604.469
Bijdrage onderzoek	-	-	10.000
Totaal subsidie	3.130.769	3.103.676	3.069.976
Totale baten	5.666.385	5.372.176	5.909.772
LASTEN			
28 Salarislasten en inhuur	3.024.828	3.020.000	2.756.287
29 Afschrijvingen	209.400	223.000	204.134
30 Huisvestingskosten	770.626	843.000	825.041
31 Aankopen	111.405	87.500	82.716
32 Collectiefunctie	272.576	87.000	235.705
33 Tentoonstellingen en bijzondere activiteiten	1.026.545	848.000	1.377.443
34 Publiciteit	140.171	202.000	189.763
35 Algemene kosten	388.743	333.000	427.867
Totale lasten	5.944.294	5.643.500	6.098.956
Saldo uit gewone bedrijfsvoering	277.909-	271.324-	189.184-
Saldo rentebaten/-lasten	-	-	993
36 Bijzondere baten en lasten			
Schadevergoeding	105.000	-	-
Ontwerpkosten	106.448-	-	-
Verplichting personeelskosten	46.800-	-	-
Vrijval kortlopende verplichting	48.978	-	-
Vrijval langlopende schuld	200.000	-	-
Aankoopfonds Boegschoten	-	-	416.625
Exploitatieresultaat	77.179-	271.324-	228.434
Resultaatbestemming			
Onttrokken aan bestemmingsfonds Beminnaers	122.641-	-	69.559-
Toegevoegd aan het aankoopfonds Boegschoten	-	-	416.625
Onttrokken aan het aankoop- en restauratiefonds	-	-	41.716-
Onttrokken aan bestemmingsfonds de Man	-	-	67.733-
Onttrokken aan bestemmingsfonds Expertisecentrum	-	-	10.512-
Toegevoegd aan de algemene reserve	45.462	-	1.329
Gewaarmerkt voor	77.179-	-	228.434

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

KASSTROOMOVERZICHT
(bedragen * € 1.000)

	2019 UITKOMST	2018 UITKOMST
Exploitatieresultaat	77-	228
Aanpassingen voor:		
Afschrijving materiële vaste activa	363	357
Vrijval investeringsbijdragen	153-	153-
Mutatie voorzieningen	148	1
Bruto-kasstroom uit operationele activiteiten	281	433
Mutatie in voorraden	67	15-
Mutatie in vorderingen	725	660-
Mutatie in langlopende schulden	304-	57-
Mutatie in kortlopende schulden	72-	821
Netto-kasstroom uit operationele activiteiten	697	522
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investering immateriële en materiële activa	114-	69-
Desinvestering materiële vaste activa	106	-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	8-	69-
Mutatie liquide middelen	689	453
Liquide middelen begin boekjaar	2.324	1.871
Liquide middelen einde boekjaar	3.013	2.324

GRONDSLAGEN VAN DE FINANCIËLE VERSLAGGEVING

1. Algemene grondslagen

De jaarrekening van de Stichting Frans Hals Museum is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving voor organisaties zonder winststreven, zoals vastgelegd in RJ 640 Organisaties-zonder-winststreven.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de betreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover deze op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen welke hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien deze voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De vergelijkende cijfers zijn aangepast ten opzichte van vorig jaar ten behoeve van vergelijkend inzicht. Deze aanpassingen hebben geen effect gehad op het vermogen en het exploitatieresultaat.

Continuïteit

Voor de jaren 2019 en 2020 heeft het Frans Hals Museum een niet-sluitende begroting 2019 en een niet-sluitende begroting 2020 bij de gemeente ingediend. Beide begrotingen maken inzichtelijk dat de exploitatiesubsidie en de huursubsidie niet toereikend zijn om de lasten van het museum te kunnen dekken. Een onafhankelijk exploitatie-onderzoek heeft aangetoond dat het museum geen mogelijkheden meer heeft om onder de huidige omstandigheden extra inkomsten te verwerven, dan wel kostenbesparingen door te voeren. De niet-sluitende begrotingen zijn door de Raad van Toezicht niet goedgekeurd. Het museum werkt een aantal toekomstscenario's uit en voert intensieve gesprekken met de gemeente om (weer) tot een duurzame exploitatie te komen. Medio 2020 moet dit leiden tot besluitvorming bij gemeente Haarlem over mogelijke ophoging van de exploitatiesubsidie, vanaf 2020. Inmiddels heeft de Gemeente begin januari 2020 een extra subsidie toegezegd van € 350.000 om de tekorten op de exploitatierekening aan te vullen. De Jaarrekening 2019 is, mede op basis van deze extra subsidie en de voortgang van de gesprekken met de gemeente opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Ten tijde van het opstellen van de Jaarrekening 2019 is het museum gesloten vanwege de Corona-crisis. Deze crisis heeft grote impact op het functioneren van het museum, het uitvoeren van het programma en maakt het voorlopig onmogelijk om bezoekers te ontvangen. Een eerste berekening laat een verwacht extra verlies zien van € 665.943, dit nog geheel onder voorbehoud van verdere ontwikkelingen, mogelijk langere sluiting etc. Het museum is in overleg met de gemeente hoe deze tekorten gecompenseerd kunnen worden. Voorlopig wordt de huur voor de maanden april-mei-juni opgeschort en zijn de subsidies bevoorschot.

2. Waarderingsgrondslagen voor de balans

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

Materiële vaste activa

De waardering van de materiële vaste activa vindt plaats tegen de verkrijgingsprijs minus eventueel verkregen bijdragen van derden, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen.

De afschrijvingen worden gebaseerd op de economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingprijs minus eventueel verkregen investeringssubsidies, rekening houdend met een eventuele residuwaarde.

Voorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen inkoopprijs of de lagere opbrengstwaarde, voor zover nodig verminderd met een voorziening voor incourantheid.

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, zijnde nominale waarde, voor zover nodig verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

Overloop tentoonstellingen

De overloop tentoonstellingen betreft de kosten en opbrengsten van tentoonstellingen die geheel of gedeeltelijk in toekomstige verslagjaren plaatsvinden. In de situatie dat een tentoonstelling start in het verslagjaar en eindigt in het jaar volgend op het verslagjaar, worden zowel de met deze tentoonstelling verbonden kosten als de op deze tentoonstelling betrekking hebbende opbrengsten (met name fondsenwervingsopbrengsten of opbrengsten 'costsharing') naar tijdsgelang toegerekend aan de betreffende verslagjaren.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, zijnde de nominale waarde.

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

 RSM

RSM Netherlands

datum: 15 mei 2020

3. Grondslagen voor de resultaatbepaling

Exploitatiebijdrage, bijdrage huur en onderhoud, overige bijdragen en subsidies

Exploitatiesubsidies worden ten gunste van de exploitatierekening gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsidieerde uitgaven komen, danwel in het jaar waarin ze door subsidiegever zijn toegekend.

Personeelsbeloningen en pensioenen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden in de exploitatierekening verwerkt voorzover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de Belastingdienst.

De stichting heeft de pensioenregeling verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingen op de materiële activa worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde (minus eventueel verkregen investeringssubsidies). De volgende afschrijvingspercentages worden gehanteerd:

Immateriële vaste activa	20%
Verbouwingen	5%
Inrichting	10%
Automatisering	20%

De investeringen van de gemeente Haarlem zijn overgenomen tegen boekwaarde en worden afgeschreven op basis van destijds gehanteerde afschrijvingspercentages.

Bijzondere waardeverminderingen

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld.

Van een bijzondere waarde vermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

4. Grondslagen consolidatie

In de jaarrekening van de Stichting Frans Hals Museum zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende rechtspersonen waarop een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover centrale leiding wordt gevoerd. De jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling van de Stichting Frans Hals Museum.

De stichting kent één gelieerde entiteit, de Stichting Frans Hals Museum Commerciële Activiteiten (FFI).

In 2019 en voorgaande jaren heeft de FFI geen activiteiten uitgevoerd. Daarnaast beschikt de FFI niet over activa of passiva. Om deze redenen heeft er geen consolidatie plaatsgevonden.

Toelichting op de balans 2019

ACTIVA

1 Immateriële vaste activa

	Website
Boekwaarde primo boekjaar	60.984
Investerings	-
Bijdragen en subsidie	-
Afschrijvingen	15.248-
Boekwaarde ultimo boekjaar	45.736
Aanschafwaarde ultimo boekjaar	76.230
Cumulatieve bijdragen	-
Cumulatieve afschrijvingen	30.494-
	45.736

De immateriële vaste activa betreft de nieuwe website 2018. Dit wordt in 5 jaar afgeschreven.

2 Materiële vaste activa

	Machines apparatuur en installaties	Verbouwingen
Boekwaarde primo boekjaar	491.729	418.788
Investerings	114.400	-
Desinvestering/ontwerpkosten	-	106.448-
Bijdragen en subsidie	-	-
Afschrijvingen	140.275-	53.877-
Boekwaarde ultimo boekjaar	465.854	258.463
Aanschafwaarde ultimo boekjaar	1.756.042	1.943.521
Cumulatieve bijdragen	88.991-	386.634-
Cumulatieve afschrijvingen	1.201.197-	1.298.424-
	465.854	258.463
	Overige activa (Hal)	Totaal
Boekwaarde primo boekjaar	-	910.517
Investerings	-	114.400
Desinvesteringen	-	106.448-
Bijdragen en subsidie	-	-
Afschrijvingen	-	194.152-
Boekwaarde ultimo boekjaar	-	724.317
Aanschafwaarde ultimo boekjaar	67.580	3.767.143
Cumulatieve bijdragen	13.552-	489.177-
Cumulatieve afschrijvingen	54.028-	2.553.649-
	-	724.317

De verbouwing van het Frans Hals Museum heeft in 2019 geen aanvang gehad. De directie heeft besloten de in 2018 geactiveerde ontwerpkosten (€ 106.448) in het resultaat 2019 op te nemen.

3 Voorraden	31-12-2019	31-12-2018
Voorraad catalogi per ultimo boekjaar	38.112	98.338
Voorraad museumkaart	7.885	14.337
	<u>45.997</u>	<u>112.675</u>

4 Vorderingen	31-12-2019	31-12-2018
Borgsom pinautomaten	-	1.000
Debiteuren	13.267	214.452
Gemeente Haarlem	-	24.353
Museumkaart	154.550	181.510
Ammodo Himid/Simnett	30.000	-
VSBfonds "Frans Hals en de Modernen"	-	50.000
Prins Bernhard Cultuurfonds "Frans Hals en de Modernen"	-	30.000
Mondriaan Fonds "Frans Hals en de Modernen"	-	50.000
Mondriaan Fonds "Haarlemse Helden"	12.000	-
Mondriaan Fonds honoraria kunstenaars	3.377	-
restant "Ruis" Mondriaan Fonds	-	427
restant aankoop 2018 +2019 Mondriaan Fonds	2.500	1.250
Stichting Hendrik Muller's Vaderlandsch fonds "Humor in de Gouden Eeuw"	-	5.000
Van Toorn Scholten stichting "Frans Hals en de Modernen"	-	75.000
Fonds 21 "Frans Hals en de Modernen"	-	50.000
restant Turing Foundation "Frans Hals en de Modernen"	-	10.000
Stichting Vereniging van Vrienden Frans Hals "Frans Hals en de Modernen"	-	93.000
Stichting Vereniging van Vrienden Frans Hals "Rendez Vous"	-	50.000
nog te ontvangen bedragen	99.621	155.921
nog te factureren omzet	28.742	121.191
Stichting Vereniging van Vrienden Frans Hals	<u>103.402</u>	<u>23.954</u>
	<u>447.459</u>	<u>1.137.058</u>

De vordering op de Museumkaart heeft betrekking op de na-uitkering over 2019, de vordering is in 2020 ontvangen. De vorderingen in 2018 waren grotendeels gelieerd aan de tentoonstelling Frans Hals en de Modernen

5 Belastingen en premies	31-12-2019	31-12-2018
Omzetbelasting	61.124	81.690
	<u>61.124</u>	<u>81.690</u>

De omzetbelasting heeft betrekking op de aangifte over december en de suppletie 2019.

6 Overlopende activa	31-12-2019	31-12-2018
Overloop tentoonstellingen	7.963	29.580
Vooruitbetaalde kosten	86.303	88.735
Diversen	12.020	2.849
	<u>106.286</u>	<u>121.164</u>

De post overloop tentoonstellingen heeft betrekking op reeds betaalde kosten voor toekomstige producties. De post vooruitbetaalde kosten heeft betrekking op diverse kosten voor 2020 waarvan de betaling eind 2019 heeft plaatsgevonden. Het betreft hier onder meer huur januari, abonnementen en verzekeringspremie.

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

 RSM

RSM Netherlands
datum: 15 mei 2020

7 Liquide middelen	31-12-2019	31-12-2018
Kas	12.756	23.943
Kruisposten	2.209	-
ABN/AMRO R-C	87.369	488.716
RABO R-C	1.452.635	804.615
ABN/AMRO deposito 2	1.000.000	1.000.000
ABN/AMRO deposito 3	455.152	4.211
RABO deposito	3.139	3.139
	<u>3.013.260</u>	<u>2.324.624</u>

De kas en de bankrekeningen zijn in principe direct opeisbaar. Voor de deposito's geldt dat een eerdere opname een negatief resultaat heeft op de uit te keren rente.

De stichting heeft in 2010 het liquiditeitsbeleid vastgesteld. Dit beleid houdt in dat naast de liquiditeit die nodig is om de structurele operationele activiteiten van het museum te waarborgen tevens de liquiditeitsbehoefte inzichtelijk wordt gemaakt die nodig is om de noodzakelijke (vervangings-) investeringen en (groot) onderhoudswerkzaamheden te kunnen bekostigen. Periodiek wordt getoetst of de feitelijke omvang voldoet aan de uitgangspunten van het geformuleerde liquiditeitsbeleid. Op basis van het vastgestelde liquiditeitsbeleid zijn de beschikbare liquiditeiten over een tweetal banken verdeeld.

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

PASSIVA

8 Algemene reserve	31-12-2019	31-12-2018
Saldo primo boekjaar	11.383	10.054
Resultaatbestemming	45.462	1.329
	<u>56.845</u>	<u>11.383</u>

9 Bestemmingsfonds expertisecentrum	31-12-2019	31-12-2018
Saldo primo boekjaar	243.127	253.639
Resultaatbestemming	-	10.512-
Saldo ultimo boekjaar	<u>243.127</u>	<u>243.127</u>

In 2019 is er geen mutatie geweest m.b.t. het Bestemmingsfonds expertisecentrum. Het museum is voornemens deze activiteiten in 2020 en verder op te pakken.

10 Bestemmingsfonds Beminnaers	31-12-2019	31-12-2018
Saldo primo boekjaar	189.941	259.500
Toevoeging boekjaar via resultaatbestemming	67.300	90.139
Onttrekking boekjaar via resultaatbestemming	189.941-	159.698-
Saldo ultimo boekjaar	<u>67.300</u>	<u>189.941</u>

In 2014 is gestart met het project "Beminnaers". Hierbij wordt het museum gedurende een periode van 5 jaar door particulieren met een jaarlijks bedrag ondersteund. De ontvangen middelen hebben een specifieke doelstelling, namelijk het kunnen realiseren van een internationaal aansprekende tentoonstelling.

Een bedrag van € 189.941 is in 2019 voor de tentoonstelling Frans Hals en de Modernen ingezet.

11 Bestemmingsfonds de heer en mevrouw de Man	31-12-2019	31-12-2018
Saldo primo boekjaar	607.187	674.920
Resultaatbestemming	-	67.733-
	<u>607.187</u>	<u>607.187</u>

Het fonds heeft als bestemming aankoop of restauratie van schilderijen. In 2019 zijn er geen kosten gemaakt ten laste van het fonds.

12 Aankoop- en restauratiefonds	31-12-2019	31-12-2018
Saldo primo boekjaar	12.188	53.904
Onttrekking/toevoeging	-	41.716-
	<u>12.188</u>	<u>12.188</u>

In 2019 zijn er geen mutaties geweest m.b.t. het Aankoop- en restauratiefonds.

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

RSM

13 Fonds erven J.G. Boegschoten

	31-12-2019	31-12-2018
Saldo primo boekjaar	416.625	-
Ontvangen in 2018	-	416.625
	<u>416.625</u>	<u>416.625</u>

In 2018 is een legaat ontvangen van de erven van J.G. Boegschoten. Het fonds heeft als bestemming aankoop, restauratie en onderhoud van zilverobjecten. In 2019 zijn er geen mutaties geweest.

14 Voorziening jubilea

	31-12-2019	31-12-2018
Saldo primo boekjaar	28.709	27.248
Mutatie	2.439-	1.461
Saldo ultimo boekjaar	<u>26.270</u>	<u>28.709</u>

Deze voorziening dient ter dekking van de opgebouwde jubileumverplichtingen aan de medewerkers en heeft hoofdzakelijk een langlopend karakter.

15 Voorziening voormalig personeel

	31-12-2019	31-12-2018
Saldo primo boekjaar	-	-
Herallocatie schuld	103.813	-
Dotatie WW-verplichting	46.800	-
Saldo ultimo boekjaar	<u>150.613</u>	<u>-</u>

Deze voorziening dient ter dekking van afvloeiingskosten en WW-verplichtingen van ex-medewerkers en is deels een herallocatie van een langlopende schuld naar een voorziening (€ 103.813). Zie 16.

De voorziening heeft hoofdzakelijk een langlopend karakter.

16 Langlopende schulden

	31-12-2019	31-12-2018
Personeel gerelateerde schulden	303.813	360.623
Mutatie boekjaar	200.000-	56.810-
Voorziening	103.813-	-
Saldo ultimo boekjaar	<u>-</u>	<u>303.813</u>

De personele gerelateerde schuld heeft betrekking op de kosten van afvloeiing. Er is per ultimo 2019 € 200.000 vrijgevallen, op basis van extern juridisch advies en vanuit het voorzichtigheidsbeginsel. Het resterende gedeelte is verplaatst naar een voorziening. Zie 15 Voorziening voormalig personeel.

Kortlopende schulden**17 Schulden aan leveranciers**

	31-12-2019	31-12-2018
Crediteuren	468.557	666.303
	<u>468.557</u>	<u>666.303</u>

18 Belastingen en premies sociale verzekeringen

	31-12-2019	31-12-2018
Loonheffing	150.663	176.471
Pensioenpremie	34.077	29.424
	<u>184.740</u>	<u>205.895</u>

19 Vooruit ontvangen subsidies

	31-12-2019	31-12-2018
Mondriaan, aankopen	33.750	33.750
Subsidie gemeente Haarlem	1.349.720	1.341.443
Bijdrage verbouwing BankGiro Loterij	496.000	496.000
	<u>1.879.470</u>	<u>1.871.193</u>

20 Overige schulden	31-12-2019	31-12-2018
Reservering vakantiedagen	61.640	38.540
Personeel gerelateerde schulden	65.982	56.809
Nettolonen	1.249	-
	<u>128.871</u>	<u>95.349</u>

21 Overlopende passiva	31-12-2019	31-12-2018
Nog te betalen accountantskosten	10.000	9.680
Overlopende projecten	64.377	18.520
Nog te betalen kosten	128.009	68.799
	<u>202.386</u>	<u>96.999</u>

De post overlopende projecten heeft betrekking op de expositie "Haarlemse Helden " die doorloopt in 2020 en verder.

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

RSM Netherlands
datum: 15 mei 2020

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De Stichting is huurverplichtingen aangegaan voor de duur van 10 jaar ter grootte van circa € 480.000 per jaar. Deze huurkosten worden geheel gedekt door de huursubsidie die van de gemeente Haarlem wordt ontvangen. De huurprijs wordt jaarlijks aangepast. Het contract loopt tot 1 januari 2031.

Het onderhoud van het beveiligingssysteem geschiedt door Tyco Fire & Security. Eind 2017 is er een nieuw contract afgesloten. Dit contract heeft een looptijd van 5 jaar en loopt tot eind 2022. De omvang van het contract bedraagt € 59.000 per jaar.

Het overleg met de belastingdienst over een mogelijke VPB-aangifteplicht is afgerond. De stichting is niet vrijgesteld van de plicht maar wel van het doen van aangiften, dit op basis van de fiscale resultaten van afgelopen jaren. Jaarlijks stellen wij een proforma aangifte op om te bezien of de fiscale situatie wijzigt.

In 2019 is een investeringsopdracht verstrekt van € 38.600 aan Ascom. In 2019 is de aanbataling van 30% van de aanneemsom zijnde €11.580 opgenomen in de materiële vaste activa. Het restant van € 27.020 is in 2020 voldaan en geactiveerd.

De Stichting is eigen risicodragers voor de WW en heeft de verplichting de WW-uitkeringen voor ontslagen ex-medewerkers te betalen.

Niet uit de balans blijvende rechten

De FHM Public Foundation heeft ook voor 2019 een bedrag van € 100.000 overgemaakt ter financiering van de activiteiten van het Frans Hals Museum. Voor de komende jaren heeft de genoemde Foundation eveneens een substantiële bijdrage in het vooruitzicht gesteld.

In 2014 is gestart met de geverskring "Beminnars", waarbij particulieren jaarlijks een bedrag schenken gedurende een periode van 5 jaar. De bijdragen zijn bestemd voor de realisatie van een internationaal aansprekende tentoonstelling en worden ook voor dit doel aan een specifiek fonds toegevoegd. De jaarlijkse bijdrage bedraagt op dit moment € 67.000. In 2018 was dit € 90.000. Net als in 2018 is ook in 2019 een bedrag aan het fonds onttrokken voor de realisatie van de tentoonstelling Frans Hals en de Modernen.

Met ingang van 2017 zijn er met de gemeente Haarlem meerjarenafspraken gemaakt. Deze afspraken gelden voor de periode 2017-2020. Voor deze periode is subsidie van circa € 3 mln per jaar voor de stichting toegekend, jaarlijks nog aan te passen met een percentage voor prijsindexering.

De gemeente Haarlem heeft in januari 2020 een eenmalige toezegging gedaan van € 350.000, bestemd om het verwachte exploitatietekort 2019 aan te vullen en is op basis van de besluitvorming en op verzoek van de gemeente opgenomen in de begroting en exploitatie 2020.

De gemeente Haarlem heeft een eenmalige toezegging gedaan van € 50.000, bestemd om de CAO-overgang te financieren. Kosten en baten vinden plaats in 2020.

De Toorn van Scholten stichting heeft voor de jaren 2019 tot en met 2022 een toezegging gedaan van in totaal maximaal € 750.000 voor het restauratieatelier.

Gebeurtenissen na balansdatum

Op 16 maart 2020 moest het museum de deuren sluiten vanwege overheidsmaatregelen om de gevolgen van de Corona-uitbraak te beteugelen. Duur van de sluiting is nog onzeker, maar op dit moment ziet het er naar uit dat het museum heropent per 1 juni. Eerste berekeningen laten zien dat de sluiting leidt tot een verlies van € 665.943. Omdat het verdere verloop en de duur van de maatregelen nog onbekend zijn, is het moeilijk een precieze voorspelling van de impact te maken.

Toelichting op de exploitatierekening 2019

BATEN

	2019	2019 Begroting	2018
22 Directe opbrengsten			
Entreegelden (inclusief toeslagen)	1.265.555	970.000	1.646.292
Opbrengsten uit verkopen	24.268	55.000	68.394
	<u>1.289.823</u>	<u>1.025.000</u>	<u>1.714.686</u>

De entreegelden vallen lager uit dan 2018, 2018 kende twee succesvolle tentoonstellingen met elk een toeslag bij entreprijs en was een bijzonder jaar qua entreegelden. In vergelijking met de begroting 2019 heeft het museum meer entreegelden weten te behalen. Deels door een jaarafrekening over 2019 van € 120.476 van de Museumkaart. Deze opbrengst was niet geraamd voor 2019.

Aantal bezoekers

Museum, vol betalend	22.336	32.980	20.369
Museum, gereduceerd	10.427	6.480	10.327
Museum, vrij	18.279	14.720	22.591
Museumkaart	71.144	65.820	72.212
BankGiro Loterij VIP kaarten	5.967	-	9.112
	<u>128.153</u>	<u>120.000</u>	<u>134.611</u>
Aandeel bezoekers met Museumkaart	<u>56</u>	<u>55</u>	<u>54</u>

De bezoekersaantallen 2019 zijn hoger uitgevallen dan begroot, en lager dan in 2018. 2018 was dan ook een uitzonderlijk jaar, zie hiervoor ook de toelichting bij de entreegelden.

Gemiddelde opbrengst entree per bezoeker	<u>9,88</u>	<u>8,54</u>	<u>12,23</u>
--	-------------	-------------	--------------

Opbrengsten uit verkopen

Deze opbrengsten hebben betrekking op de verkoop van catalogi, Ansichtkaarten, souvenirs e.d.

Het resultaat is als volgt opgebouwd:

Opbrengst verkopen	117.988	140.000	196.817
Inkoopkosten	93.720-	85.000-	128.423-
Resultaat	<u>24.268</u>	<u>55.000</u>	<u>68.394</u>

23 Bijdrage tentoonstellingen

Tentoonstelling Humor in de Gouden Eeuw	-	-	45.000
Hollandse Virtuozen	2.280	-	-
Tentoonstelling Rendez- vous	-	-	154.400
Tentoonstelling Ruis! Frans Hals, Anders	802	-	5.770
Tentoonstelling Frans Hals en de Modernen	233.081	490.000	330.315
Tentoonstelling Haarlemse Helden	100.000	60.000	-
Tentoonstelling Himid	73.000	60.000	-
Tentoonstelling Simnett	5.000	17.000	-
Tentoonstelling Museum in Bloei	-	50.000	-
Publicatiereeks	-	15.000	-
Museum voor Basisonderwijs	5.000	-	-
Symposium Transhistorisch Museum	-	5.000	-
Kenniscentrum (voorbereidende werkzaamheden)	9.613	-	10.000
Overige bijdragen tentoonstellingen	-	-	2.000
	<u>428.776</u>	<u>697.000</u>	<u>547.485</u>

De tentoonstelling Frans Hals en de Modernen, met een looptijd in 2018 en 2019, kende voor 2019 minder bijdragen dan geraamd. De tentoonstellingen Himid en Simnett liepen gelijktijdig, de budgetten tezamen lopen in de pas met de realisatie.

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

RSM

	2019	2019 Begroting	2018
24 Bijdragen aankopen			
Vereniging van Vrienden	50.000	50.000	6.000
Mondriaan Fonds	35.000	37.500	35.000
	<u>85.000</u>	<u>87.500</u>	<u>41.000</u>

25 Overige bijdragen activiteiten			
Van Toorn Scholten stichting	187.500	-	-
Beminnars	67.300	-	90.140
Stichting Kees Verweij	21.717	9.000	23.223
BankGiro Loterij	200.000	200.000	200.000
Mondriaan Fonds	-	-	29.000
FHM Public Benefit Foundation	100.000	100.000	100.000
Vereniging van Vrienden	55.847	-	5.000
Overige bijdragen	855	35.000	-
	<u>633.219</u>	<u>344.000</u>	<u>447.363</u>

De overige bijdragen activiteiten zijn toegenomen in vergelijking met de begroting en in vergelijking met 2018. Dit is met name veroorzaakt door een bijdrage van de Van Toorn Scholten stichting en een bijdrage van de vereniging van Vrienden.

26 Indirecte opbrengsten			
Huuropbrengsten	23.817	15.000	26.882
Rondleidingen	38.196	35.000	42.858
Overige opbrengsten	36.785	65.000	19.522
	<u>98.798</u>	<u>115.000</u>	<u>89.262</u>

De overige opbrengsten zijn voornamelijk opbrengsten bruiklenen.

27 Subsidie gemeente Haarlem			
Onderdeel exploitatiebijdrage (incl OZB)	2.496.973	2.484.617	2.430.243
Bijdrage Cultureeljaar (Frans Hals en de Modernen)	14.737	-	25.264
Onderdeel huren	619.059	619.059	604.469
Bijdrage onderzoek	-	-	10.000
	<u>3.130.769</u>	<u>3.103.676</u>	<u>3.069.976</u>

De subsidiebijdrage 2018 is vastgesteld. De bijdrage 2019 is opgenomen op basis van de toegekende bedragen. De subsidie 2019 wordt op grond van de ingediende verantwoording door de subsidiegever definitief vastgesteld.

LASTEN

	2019	2019 Begroting	2018
28 Salarislasten en inhuur			
Lonen en salarissen	2.437.028	2.753.000	2.370.716
- doorberekende personeelskosten Collectie	180.000-	180.000-	144.000-
Inhuur derden en uitzendkrachten	513.006	305.000	340.928
Overige personeelskosten	254.794	142.000	188.643
	<u>3.024.828</u>	<u>3.020.000</u>	<u>2.756.287</u>

Het museum heeft per 31 december 2019 29,4 fte in dienst, verdeeld over 43 medewerkers.

29 Afschrijvingen			
Immateriële vaste activa	15.248	25.000	15.246
Kantoorinventaris /overige installaties	30.307	28.000	28.884
Verbouwingen	171.449	181.000	181.612
Automatisering/telefoon	33.402	32.000	26.817
Bedrijfsinstallaties	107.250	105.000	99.828
Overgenomen bedrijfsinstallaties	4.912	5.000	4.912
Bruto-last	<u>362.568</u>	<u>376.000</u>	<u>357.299</u>
Afschrijvingslast investeringen gefinancierd met bijdragen	<u>153.168-</u>	<u>153.000-</u>	<u>153.165-</u>
Netto-last	<u>209.400</u>	<u>223.000</u>	<u>204.134</u>

30 Huisvestingskosten			
Huur Groot Heiligland	242.793	258.000	248.189
Huur Grote Markt	232.277	235.000	232.821
Overige huren/depot	32.003	50.000	33.031
Onderhoudskosten	61.217	125.000	135.481
Energiekosten	82.240	87.000	80.148
Schoonmaakkosten	55.509	57.000	51.255
Belastingen en heffingen	16.324	-	15.172
Tegemoetkoming huur ivm schade vloer	-	-	15.000-
Overige kosten	<u>48.263</u>	<u>31.000</u>	<u>43.944</u>
	<u>770.626</u>	<u>843.000</u>	<u>825.041</u>

Ten behoeve van de huur van beide gebouwen zijn huurcontracten afgesloten met de gemeente Haarlem.

De post overige huren heeft betrekking op de huur van diverse depotruimtes voor de diverse kunstwerken.

Om de transparantie te verhogen, zijn de belastingen en heffingen (€ 16.324) als aparte post in de resultatenrekening opgenomen. De tegemoetkoming huur (€ 16.234) ivm schade vloer is in 2019 verwerkt in de huurlasten Huur Grote Markt.

31 Aankopen			
Diverse aankopen	<u>111.405</u>	<u>87.500</u>	<u>82.716</u>
	<u>111.405</u>	<u>87.500</u>	<u>82.716</u>

	2019	2019 Begroting	2018
32 Collectiefunctie			
Onderhoud collectie	98	13.000	28.017
Klimaatonderzoek/depot	12.934	9.000	9.510
Verzekering collectie	51.407	56.000	51.409
Transportkosten collectie	13.652	5.000	2.260
Bibliotheek	1.107	4.000	509
Diverse restauratiekosten	13.378	-	-
Restauratieatelier medewerkers	180.000	-	144.000
	<u>272.576</u>	<u>87.000</u>	<u>235.705</u>

De kosten van het restauratieatelier betreffen de salariskosten van drie schilderijrestauratoren in dienst van het Frans Hals Museum. De bijdrage van de van Toorn Scholten stichting van € 187.500 is voor € 180.000 ingezet ter dekking. Er zijn vrijwel geen onderhoudskosten geweest; de diverse restauratiekosten waren niet begroot.

33 Tentoonstellingen en bijzondere activiteiten

Tentoonstellingen

Frans Hals en de Modernen	542.176	490.000	780.315
Tentoonstelling Haarlemse Helden	155.000	115.000	-
Ruis! Frans Hals, Anders	80.994	53.500	22.000
Hollandse Virtuozes	64.647	55.000	-
Tentoonstelling Simnett	65.534	17.000	-
Tentoonstelling Himid	56.797	70.000	-
Museum in Bloei	20.106	22.500	31.186
Rendez-vous	10.145	-	154.211
Kenniscentrum (voorbereidende werkzaamheden)	6.843	-	20.511
Tentoonstelling Humor in de Gouden Eeuw/Budapest	835	-	240.653
Symposium Transhistorisch Museum	-	5.000	-
Pronkkamer - nieuwe aankoop	-	5.000	-
Publicatiereeks	-	15.000	-
(Fonds de Man) Restauratie Regentessen	-	-	23.733
China-Nederland 2017	-	-	1.900
Ik zie Ik zie 2017	-	-	10.204
A Global Table	-	-	43.510
Overige tentoonstellingen	1.751	-	6.770
	<u>1.004.828</u>	<u>848.000</u>	<u>1.334.993</u>

Bijzondere activiteiten

Synergie/nieuwe huisstijl	-	-	19.228
Stichting Kees Verweij/ depot	21.717	-	23.222
	<u>21.717</u>	<u>-</u>	<u>42.450</u>

34 Publiciteit

Publieksbegeleiding	42.670	34.000	11.785
Educatie	10.234	18.000	9.512
Rondleidingen	36.761	35.000	34.793
Marketing	34.926	42.000	25.835
Huwelijksfeest 2018	-	-	39.229
Communicatie	14.359	58.000	58.178
Evenementen/public programming	1.221	15.000	10.431
	<u>140.171</u>	<u>202.000</u>	<u>189.763</u>

Gewaarnmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

 RSM

RSM Netherlands

datum: 15 mei 2020

	2019	2019 Begroting	2018
35 Algemene kosten			
Automatisering/telefoon	110.875	95.000	117.004
Beveiliging (technische installaties)	101.249	88.000	97.686
Koffievoorziening	19.211	9.000	13.160
Bedrijfskleding/kantoor	1.044	12.000	42.018
Kantoorbenodigdheden	1.635	6.000	6.001
Abonnementen	18.905	20.000	22.130
Portokosten	6.134	15.000	9.244
Kopieerkosten	13.112	12.000	10.318
Aansprakelijkheidsverzekering RvT	1.000	1.000	726
Kosten accountant	39.512	20.000	26.186
Meubilair en inventaris	1.782	1.000	809
Representatie	12.648	14.000	12.401
Development	12.517	7.000	12.843
Raad van Toezicht	4.440	3.000	2.877
Salarisadministratie	5.809	7.000	6.692
Kosten betalingsverkeer	11.778	7.000	8.094
Bankkosten en administratie abonnement	10.954	5.000	15.927
Verzekeringen algemeen	9.296	6.000	9.334
Overige kosten	6.842	5.000	14.417
	388.743	333.000	427.867

36 Bijzondere baten en lasten			
Schadevergoeding	105.000	-	-
Ontwerpkosten	106.448-	-	-
Verplichting personeelskosten	46.800-	-	-
Vrijval kortlopende verplichting	48.978	-	-
Vrijval langlopende verplichting	200.000	-	-
Aankoopfonds Boegschoten	-	-	416.625
	200.730	-	416.625

De schadevergoeding heeft betrekking op juridische advisering rondom het vertrek van een ex-medewerker en is ontvangen in 2019.

De ontwerpkosten betreffen een desinvestering, de in 2017 geactiveerde ontwerpkosten zijn in 2019 in het resultaat opgenomen. Zie tevens de Toelichting op de balans 2. Materiële vaste activa.

De verplichting personeelskosten betreffen een personeels-gerelateerde verplichting van een ex-medewerker.

De vrijval kortlopende verplichting is een personeel-gerelateerde schuld, met een vrijval van € 48.978.

De vrijval langlopende schuld is een personeel-gerelateerde schuld die ten opzichte van de Jaarrekening 2018 voor € 200.000 vrijvalt. Zie tevens de Toelichting op de balans 16. Langlopende schuld.

Overzichten

Besteding BankGiro Loterij gelden 2019

De jaarlijkse bijdrage van de BankGiro Loterij is in 2019 besteed aan spraakmakende tentoonstellingen en promotie daarvan. Daarnaast is een deel van de jaarlijkse bijdrage besteed aan de productie van nieuwe schoolprogramma's voor het basisonderwijs.

	Uitgaven
Tentoonstellingen	
<i>Hollandse Virtuozen</i>	50.000
<i>Haarlemse Helden</i>	55.000
<i>Museum in Bloei</i>	10.000
<i>Ruis! Frans Hals, Anders</i>	60.000
<i>Lubaina Himid</i>	10.000
<i>Museum voor basisschool</i>	15.000
	<u>200.000</u>
Toegekende bijdrage 2019 BankGiro Loterij	<u>200.000</u>

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

RSM

RSM Netherlands

datum: 15 mei 2020

Door de gemeente Haarlem is ten behoeve van de huur en het huurderonderhoud van het Groot Heiligland en de Grote Markt een bijdrage verstrekt van in totaal € 619.059. Daarnaast zijn de kosten voor de OZB ad € 12.356 volledig vergoed door de Gemeente. De gemeente vergoedt niet de externe depots van het museum (€ 32.003,-). Ook gebouwgerelateerde kosten als energiekosten (€ 82,240,-) en afschrijvingen op gebouwinvesteringen worden niet door de gemeente vergoed. Tegenover de subsidiebijdrage staan de volgende kosten:

Huur en servicekosten 2019

Groot Heiligland	242.793
Grote Markt	232.277
	475.070

Huur gerelateerde kosten

Klein onderhoud	61.217
Kosten abonnementen installaties	100.959
OZB en heffingen	16.324
	178.500

Totaal	653.570
---------------	----------------

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

 RSM

RSM Netherlands

datum: 15 mei 2020

Bijlage 3: WNT gegevens

Gegevens 2019

bedragen x € 1	A.I.A. Demeester	D. S. de Boer
Functiegegevens	Directeur	Adj. Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31-/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,89
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	103.081	70.442
Beloningen betaalbaar op termijn	18.224	11.203
<i>Subtotaal</i>	<i>121.305</i>	<i>81.645</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	172.660
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	121.305	81.645
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

Gegevens 2018

bedragen x € 1	A.I.A. Demeester	D. S. de Boer
Functiegegevens	Directeur	adj. Directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,8
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	102.158	65.317
Beloningen betaalbaar op termijn	16.850	10.173
<i>Subtotaal</i>	<i>119.008</i>	<i>75.490</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	151.200
Bezoldiging	119.008	75.490

Overige gegevens

Gewaarmerkt voor
identificatiedoeleinden door:

 RSM

RSM Netherlands
datum: 15 mei 2020

RSM Netherlands Accountants N.V.

Diakenhuisweg 11
Postbus 5037
2000 CA Haarlem

T 023 530 04 00

www.rsmnl.com

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: De Raad van Toezicht en het bestuur van Stichting Frans Hals Museum

A. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Frans Hals Museum te Haarlem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Frans Hals Museum per 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties-zonder-winststreven en de bepalingen van en krachtens de WNT.
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de Algemene Subsidieverordening (ASV) van de gemeente Haarlem en de verleningsbeschikking 2019 van de gemeente Haarlem en is de subsidie besteed voor het doel en de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de exploitatierekening over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Frans Hals Museum zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materiële onzekerheid over de continuïteit

Wij vestigen de aandacht op het onderdeel "Continuïteit" in de toelichting van de jaarrekening en op het bestuursverslag, waarin de gevolgen van, alsmede acties en maatregelen naar aanleiding van het coronavirus zijn uiteengezet. Daarnaast is hierin door de directie uiteengezet dat er momenteel intensieve gesprekken met de Gemeente Haarlem worden gevoerd omtrent de toekomstige subsidiëring om weer tot een duurzame exploitatie te komen. Deze condities duiden op het bestaan van een onzekerheid van materieel belang op grond waarvan gerede twijfel zou kunnen bestaan over de continuïteitsveronderstelling van de stichting. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- Bijlage 1: besteding middelen BankGiroLoterij gelden 2019;
- Bijlage 2: specificatie onderhoudskosten.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met de RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de Raad van Toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties-zonder-winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de Algemene Subsidieverordening (ASV) van de gemeente Haarlem en de verleningsbeschikking 2019 van de gemeente Haarlem.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT 2019, de ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - o dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - o van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Haarlem, 15 mei 2020

RSM Netherlands Accountants N.V.

J.C. van der Leek AA

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden: